

вул. Єжи Гедройця, 5, м. Київ, 03150, тел.: (+380 44) 465 00 00, 465 00 30,
факс (+380 44) 465 10 59, 465 32 44, uz@uz.gov.ua

11. 01. 2022

№ 18-3-88/60-22

Рахункова палата України

Акціонерним товариством «Українська залізниця» (далі – Товариство) опрацьовано Звіт про результати аудиту ефективності використання і розпорядження об'єктами державної власності у сфері залізничного транспорту, належними державі матеріальними та іншими активами, що мають фінансові наслідки для державного бюджету (далі - Звіт) затверджений рішенням Рахункової палати від 23.11.2021 № 30-2 (далі - Рішення) надісланий листом від 13.12.2021 № 04-3083 та скерований Кабінетом Міністрів України від 13.12.2021 № 04-3081; та повідомляється.

Стосовно пункту 1 Рішення.

Пояснення щодо виникнення, а також заперечення стосовно сум, зазначених у пункті 1 Рішення, надаються далі в листі.

Стосовно пункту 2 Рішення.

Погіршення фінансових показників у 2020 році порівняно з 2019 роком спричинено насамперед установами карантину на всій території України відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (зі змінами). Запровадження карантину призвело до внесення серйозних коректив в систему організації роботи та фінансовий стан Товариства. Зокрема, були зменшені обсяги вантажних перевезень та призупинені пасажирські перевезення, відбулося зростання курсу іноземних валют щодо гривні, що спричинило нарахування курсових різниць на суму 5,5 млрд грн, що загалом призвело до збитковості в сумі 12 млрд грн.

Невиконання плану доходів у сумі 11 030,9 млн грн, або 14,5%, відбулося через зниження доходної ставки за перевезення визначеного обсягу вантажу у всіх видах сполучення здебільшого за рахунок незапровадження таких тарифних ініціатив:

зближення тарифних класів вантажів з 01.07.2020 (як наслідок - недоотримано 4 147,8 млн грн);

уніфікація тарифів на перевезення порожніх вагонів з 01.09.2020 (як наслідок - недоотримано 383,3 млн грн).

Крім того, не було виконано план доходів від вагонної складової на 3 644,3 млн грн (план - 8 259,5 млн грн, звіт – 4 615,2 млн грн) переважно внаслідок зменшення кількості задіяних в перевезеннях вагонів власного парку Товариства.

Рахункова палата

Вх. №

24 / 06

"13"

01.2022

р.

012963

Інші фактори, такі як зменшення дальності перевезень, зміна структури вантажів, зменшення додаткових зборів та платежів, також вплинули на зменшення доходів від вантажних перевезень.

Стосовно планування необґрунтованих доходів з реалізації непрофільних активів.

Процедура відчуження майна складна та довготривала в часі і визначена Порядком розпорядження майном акціонерного товариства «Українська залізниця», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 22.11.2017 № 1054 (зі змінами). Для спрощення процедури списання майна та, відповідно, реалізації запланованих заходів щодо відчуження непрофільних активів та списання майна Товариством подано пропозиції до причетних міністерств щодо внесення змін до вищезазначеної процедури, однак відповідне рішення не прийнято.

Стосовно перерахування дивідендів відповідно до вимог законодавства повідомляємо.

Згідно зі статтею 30 Закону України «Про акціонерні товариства» рішення про виплату дивідендів та їх розмір приймають загальні збори акціонерів товариства.

Відповідно до пункту 57 Статуту АТ «Укрзалізниця» до виключної компетенції загальних зборів належать, зокрема, питання щодо затвердження розміру річних дивідендів з урахуванням вимог, передбачених законом.

Кабінет Міністрів України як акціонер Товариства забезпечує реалізацію дивідендної політики. Тобто Кабінет Міністрів України як акціонер та вищий орган Товариства, що виконує функцію загальних зборів, приймає рішення (затверджує) щодо розміру річних дивідендів з урахуванням вимог, передбачених законом (ст. 52, п. 9 ст.57, ст. 58 Статуту). Зокрема, приймаючи таке рішення, Кабінет Міністрів України повинен забезпечити нарахування дивідендів відповідно до затверджених базових нормативів (п.9 Порядку №702). Сплата дивідендів відбувається виключно у разі прийняття Кабінетом Міністрів України як акціонером рішення про виплату дивідендів на підставі встановленого базового нормативу (абзаци чотири та п'ять частини п'ятої статті 11 Закону №185).

Відповідно до пункту 71 Статуту АТ «Укрзалізниця» до виключної компетенції наглядової ради належить, зокрема, підготовка рекомендацій щодо розміру дивідендів за акціями та порядку їх виплати з урахуванням вимог, передбачених законодавством.

Наглядова рада Товариства на засіданні 15-17.04.2020 розглянула пропозиції правління АТ «Укрзалізниця» від 08.04.2020 протокол № Ц -45/33 Ком.т. стосовно розподілу чистого прибутку АТ «Укрзалізниця», отриманого за результатами фінансово-господарської діяльності у 2019 році, та прийняла рішення рекомендувати вищому органу Товариства - Кабінету Міністрів України затвердити розподіл чистого прибутку АТ «Укрзалізниця» за 2019 рік та розмір річних дивідендів (30%), що спрямовуються до державного бюджету.

Також наглядова рада прийняла рішення щодо направлення Товариством зазначеного розподілу чистого прибутку та розміру річних дивідендів на затвердження вищому органу – Кабінету Міністрів України. Це рішення було направлено до Кабінету Міністрів України листом від 21.04.2020 № Ц-3-80/943-20.

Рішення загальних зборів товариства щодо розміру та сплати дивідендів за 2019 рік не було прийнято у 2020 році, а отже, виходячи з вищенаведених норм, Товариство не мало законних підстав для сплати у 2020 році дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності у 2019 році.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 349-р «Питання річних загальних зборів акціонерного товариства «Українська залізниця» затверджено такий розподіл чистого прибутку акціонерного товариства «Українська залізниця» за 2019 рік та розмір річних дивідендів, що спрямовуються:

30 відсотків чистого прибутку в розмірі 749,5 млн грн — на виплату дивідендів до державного бюджету;

70 відсотків чистого прибутку у розмірі 1747,8 млн грн — на покриття збитків минулих років (за вирахуванням вартості майна тимчасового контрольного пункту в'їзду на тимчасово окуповану територію України / виїзду з неї для автомобільного сполучення «Чонгар» та зони сервісного обслуговування перед ним, визначеної суб'єктом оціночної діяльності у розмірі 115,6 млн грн) 1632,2 млн грн.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 349-р дивіденди за 2019 рік Товариством сплачені в повному обсязі та в строк, установлений законодавством.

Враховуючи, що АТ Укрзалізниця є сумлінним платником, не порушувало вимог законодавства, завжди вчасно сплачує всі податки та збори, у тому числі дивіденди до держбюджету, потреба в розробці додаткових заходів щодо усунення виявлених недоліків відсутня.

Стосовно пункту 3 Рішення.

Відповідно до пункту третього статті 6 Закону України «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» виконавчим органом Товариства, який здійснює управління його поточною діяльністю, є правління. Очолює правління голова, який призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України. Чисельність і персональний склад правління затверджується Кабінетом Міністрів України.

Пунктом четвертим статті 6 вказаного Закону визначено, що контроль за діяльністю правління та захист прав акціонерів Товариства здійснює наглядова рада. Чисельність і персональний склад наглядової ради затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Товариство у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами, Статутом акціонерного товариства «Українська залізниця»,

затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 № 735 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1094) (далі - Статут), та внутрішніми документами Товариства.

Згідно зі Статутом Товариство утворене як акціонерне товариство, 100 відсотків акцій якого закріплюється в державній власності. Засновником Товариства є держава в особі Кабінету Міністрів України, тому управління корпоративними правами держави стосовно Товариства здійснює Кабінет Міністрів України. Вищим органом Товариства є загальні збори; функції загальних зборів виконує Кабінет Міністрів України (пункт 55 Статуту).

До виключної компетенції загальних зборів відноситься призначення та звільнення з посади голови та членів правління. Затвердження умов контрактів та їх укладення із головою та членами правління товариства відповідно до пункту 71 Статуту належить до виключної компетенції наглядової ради Товариства. Голові та членам правління виплачується винагорода на умовах, передбачених контрактами, укладеними з ними.

Згідно зі статтею 20 Закону України «Про оплату праці» оплата праці за контрактом визначається за угодою сторін на підставі чинного законодавства, умов колективного договору і пов'язана з виконанням умов контракту.

Так, умови оплати праці голови та членів правління Товариства встановлюються контрактом з урахуванням положень постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.1999 № 859 «Про умови і розміри оплати праці керівників підприємств, заснованих на державній, комунальній власності, та об'єднань державних підприємств» (зі змінами), яка встановлює показники для визначення розміру посадового окладу керівника підприємства, заснованого на державній, комунальній власності.

Положення про правління акціонерного товариства «Українська залізниця», затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 № 682, визначає, що структура та розмір винагороди голови, його заступників та членів правління формуються відповідно до законодавства та визначаються положенням про винагороду голови, його заступників та членів правління, затвердженим наглядовою радою (пункт 75).

Відповідно до частин третьої та четвертої статті 51 Закону України «Про акціонерні товариства» порядок роботи членів наглядової ради та виплати їм винагороди визначається цим Законом, статутом товариства, положенням про наглядову раду акціонерного товариства, а також цивільно-правовим чи трудовим договором (контрактом), що укладається з членом наглядової ради. Такий договір або контракт від імені товариства підписується головою виконавчого органу чи іншою уповноваженою загальними зборами особою на умовах, затверджених рішенням загальних зборів. У разі укладення з членом наглядової ради товариства цивільно-правового договору такий договір може бути оплатним або безоплатним. Членам наглядової ради може виплачуватися винагорода за їхню діяльність. Порядок виплати винагороди членам наглядової ради встановлюється для приватного акціонерного товариства - статутом такого

товариства або положенням про наглядову раду, або положенням про винагороду членів наглядової ради.

Зокрема, Порядок визначення умов оплати послуг та компенсації витрат членів наглядових рад державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 04.07.2017 № 668 (зі змінами). Член наглядової ради господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, має право на оплату своїх послуг у вигляді річної і додаткової винагород та на компенсацію витрат, пов'язаних з виконанням ним своїх функцій, на умовах, визначених у цивільно-правовому договорі, що затверджуються загальними зборами товариства, суб'єктом управління об'єктами державної власності, до сфери управління якого належить підприємство (пункт 2 Порядку).

До виключної компетенції загальних зборів належать питання щодо затвердження умов цивільно-правових договорів, що укладатимуться з головою та членами наглядової ради, встановлення розміру їх винагороди, обрання особи, яка уповноважується на підписання договорів з членами наглядової ради (підпункт 19 пункту 57 Статуту). Порядок виплати членам наглядової ради винагороди визначається відповідно до законодавства Статутом, положенням про наглядову раду, а також цивільно-правовим договором, що укладається з кожним членом наглядової ради (пункт 66 Статуту).

Аналогічний порядок виплати членам наглядової ради винагороди зазначено в пункті 64 Положення про наглядову раду акціонерного товариства «Українська залізниця», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.10.2018 № 938.

Згідно з пунктом 63 цієї постанови фінансовий план товариства на кожен календарний рік повинен обов'язково передбачати необхідні видатки на фінансування роботи наглядової ради та її комітетів.

Відповідно до Статуту фінансово-господарська діяльність Товариства провадиться відповідно до фінансового плану, який затверджується Кабінетом Міністрів України. Виконання та дотримання доведених фінансовим планом показників Товариством здійснюється в межах визначених обсягів. Усі заплановані фінпланом витрати по фонду оплати праці на 2019 та 2020 роки були профінансовані Товариством.

Також умови цивільно-правових договорів з незалежними членами наглядової ради Товариства та представниками держави, які призначені до наглядової ради Товариства, затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.07.2018 № 610-р «Деякі питання укладення цивільно-правових договорів з членами наглядової ради публічного акціонерного товариства «Українська залізниця». Цим нормативно-правовим актом визначено, в тому числі, і розмір винагороди членів наглядової ради, як незалежних, так і представників держави.

Слід зауважити, що у зв'язку зі встановленням Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» обмежень внаслідок запровадження

карантину, запровадженого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, щодо розміру місячної винагороди і заробітної плати членам виконавчих органів та наглядових рад суб'єктів господарювання державного сектору економіки в межах 10 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 01 січня 2020 року, виплата винагороди членам виконавчого органу Товариства за певний період у 2020 році здійснювалася із зазначеними обмеженнями.

За вказаних обставин та з огляду на те, що юридичними підставами для виплати винагороди членам наглядової ради та членам правління Товариства є укладені з ними відповідно цивільно-правові договори та контракти, вважаємо безпідставним твердження Рахункової палати, що витрати на оплату праці членів наглядової ради та членів правління є непродуктивними.

Стосовно пункту 4 та пункту 13 Рішення.

Зазначаємо, що аудитом не враховано інформацію про об'єкти, щодо яких наразі неможливо забезпечити переоформлення правовстановлюючих документів через незалежні від Товариства об'єктивні причини, що є підставою у відмові в державній реєстрації прав, визначених статтею 24 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», а саме:

стосовно 863 об'єктів залишковою вартістю 88,7 млн грн відсутні документи, що підтверджують виникнення, перехід, припинення прав на майно, яке закріплене за Товариством відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12.11.2014 № 604 (інвентаризація та оцінка майна не проводилася, переліки майна не склалися), оригінали документів, необхідних для проведення реєстраційних дій щодо вказаних об'єктів відсутні. Вказане наразі унеможлиблює забезпечення державної реєстрації об'єктів;

103 об'єкти залишковою вартістю 78,4 млн грн повністю або частково приватизовані мешканцями. Наявність у Державному реєстрі речових прав інформації про право приватної власності осіб на об'єкти житлового фонду, їхні частини унеможлиблює здійснення реєстрації речових прав держави на об'єкти;

8 об'єктів житлового фонду (в т.ч. 7 гуртожитків) балансовою вартістю 3,2 млн грн плануються до передачі у комунальну власність. Об'єкти житлового фонду, гуртожитки можуть бути передані до комунальної власності без попередньої державної реєстрації речових прав (частина друга статті 2 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності»);

7 об'єктів балансовою вартістю 0,007 млн грн пропонуються до списання. Оформлення правовстановлюючих документів на об'єкти наразі є недоцільним.

Разом з тим, на 4 об'єкти здійснено оформлення правовстановлюючих документів. Інвентарні номери 1580101000081, 5390100000006, 8740100006764, 8740100006866 реєстраційні номери об'єктів 2301054048101, 57495753220, 252928274, 247144238.

З огляду на зазначене, щодо 85 об'єктів буде розроблено та доведено до причетних підрозділів детальні плани-графіки із переоформлення

правовстановлюючих документів з урахуванням термінів проведення додаткових робіт (виготовлення технічних паспортів для потреб реєстрації у межах планових показників закупівлі вказаних послуг, отримання довіреності на здійснення від імені держави дій, необхідних для реєстрації речових прав щодо об'єктів, тощо).

Слід зауважити, що стаття 5 Закону України «Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» встановлює (але не обмежує) термін переоформлення правовстановлюючих документів на об'єкти нерухомого майна, які внесені до статутного капіталу Товариства.

Разом з тим, зазначені об'єкти є державною власністю та передані Товариству на праві господарського відання.

Стосовно непроведення оцінки майна.

Не погоджуємося.

З метою забезпечення відображення в бухгалтерському обліку об'єктів необоротних активів за справедливою вартістю Товариством починаючи з 2017 року проводиться постійна активна робота щодо залучення незалежного оцінювача для проведення оцінки майна для цілей бухгалтерського обліку.

Так, на засіданні правління Товариства, яке відбулося 30.05.2017, було ухвалено рішення (протокол № Ц-57/51 Ком.т.) щодо проведення закупівлі послуг з проведення оцінки майна Товариства (основних засобів та їх компонентів, нематеріальних активів, незавершених капітальних інвестицій) з метою визначення їх справедливої вартості для цілей бухгалтерського обліку та визначено датою проведення оцінки майна 01.07.2017 року.

Відповідно до Статуту акціонерного товариства «Українська залізниця» (далі – Статут Товариства) до виключної компетенції наглядової ради належить прийняття рішення про обрання оцінювача для проведення оцінки майна товариства та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг.

Але, враховуючи те, що у 2017 році наглядова рада ПАТ «Укрзалізниця» була сформована не в повному складі, не обрано голову наглядової ради, у зв'язку з чим вона не мала права приймати рішення, що належать до виключної компетенції наглядової ради, а також те, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 716 «Питання формування наглядової ради публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» проводились заходи щодо формування наглядової ради Товариства, зазначене рішення правління не було можливим реалізувати у встановленому порядку.

З метою вирішення зазначеного питання, Товариством було розроблено та направлено Мінекономрозвитку (лист від 08.11.2017 № Ц-3-23/4423-17) проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України стосовно надання дозволу Товариству на закупівлю послуг з проведення оцінки майна та погодження умов договору про надання послуг з оцінки, для подальшого ініціювання його

прийняття Кабінетом Міністрів України, як органом, що виконує функції вищого органу Товариства.

Зазначений проєкт не було погоджено Мінекономрозвитку, тому роботу щодо закупівлі послуг з оцінки майна Товариства було продовжено після формування наглядової ради Товариства.

Протягом 2017 – 2021 років Товариством тричі оголошувалася процедура закупівлі цих послуг, але дві процедури не були завершені з об'єктивних причин, зокрема у зв'язку зі скаргами потенційних учасників тендеру, що були направлені до Антимонопольного комітету України, та проведенням Товариством позовної роботи щодо оскарження рішення Антимонопольного комітету.

У черговий раз, враховуючи нагальну необхідність проведення оцінки майна, рішенням правління від 10.06.2021 (протокол № Ц-56/70 Ком.т.) та наглядової ради Товариства від 18.06.2021 (протокол № А-10/16-21 Ком.т., яким затверджено умови договору про проведення оцінки майна та встановлено розмір оплати його послуг), було прийнято рішення щодо проведення оцінки майна Товариства станом на 01.07.2021 року.

20.07.2021 у порядку, встановленому Законом України «Про публічні закупівлі» (далі – Закон), в електронній системі «Prozorro.Продажі» було опубліковано оголошення про закупівлю послуг.

Електронною системою закупівель було встановлено такі терміни проведення цієї процедури: надання запитів потенційними учасниками (далі – Учасниками) щодо уточнення вимог, встановлених тендерною документацією – 10.08.2021, період для оскарження – 16.08.2021; термін подання пропозицій учасниками – 20.08.2021; проведення аукціону – 27.09.2021.

До електронної системи закупівель «Prozorro.Продажі» по зазначеній процедурі закупівлі надійшла значна кількість вимог потенційних учасників щодо внесення змін до тендерної документації, зокрема до переліку документів щодо підтвердження відповідності пропозиції учасника кваліфікаційним критеріям, зокрема з 02.08.2021 по 20.08.2021 (у терміни для подання пропозицій, встановлені в оголошенні про закупівлю) надійшло 13 вимог-скарг від учасників.

У зв'язку з внесенням Товариством змін до тендерної документації з урахуванням вимог, висунутих учасниками, електронною системою закупівель термін проведення аукціону було перенесено на 21.10.2021 року.

Враховуючи терміни, проведення процедури закупівлі та укладання договору, встановлені Законом України «Про публічні закупівлі», реальним строком укладання договору після проведення аукціону – листопад 2021 року. Фактично договір з переможцем зазначеного тендеру було укладено – 12.11.2021 року.

З огляду на вищевикладене, починаючи з 2017 року правління та наглядовою радою Товариства АТ «Укрзалізниця» в рамках вимог Закону України «Про публічні закупівлі» та Статуту АТ «Укрзалізниця» вживалися всі необхідні заходи щодо забезпечення закупівлі послуг з проведення оцінки майна

Товариства для цілей бухгалтерського обліку та відповідно обрання незалежного оцінювача для оцінки майна, і те, що протягом шести років, як зазначено у Рішенні, не проведено оцінку майна Товариства, обумовлено об'єктивними причинами, які не залежать від рішень правління та наглядової ради Товариства.

На сьогодні Товариством здійснюються заходи щодо належної організації проведення оцінки майна Товариства, у терміни, встановлені договором, тому додаткове вжиття заходів для забезпечення проведення переоцінки активів Товариства, як зазначено у пункті 6 рішення Рахункової палати від 23.11.2021 № 30-2, не є необхідним.

Стосовно пункту 5 Рішення.

Не погоджуємося.

Рахунковій палаті листом від 20.07.2021 № ЦКМ-14/308 надавалася інформація, що протягом 2019-2020 років проводилися заходи щодо централізованої закупівлі послуг у сфері земельних відносин із переоформлення правовстановлюючих документів на 4 725 га землі.

Станом на 01.01.2021 за Товариством обліковувалося понад 8 800 земельних ділянок. Переоформлення правовстановлюючих документів на землю першочергово ведеться по ділянках, які розташовані в межах населених пунктів, що дає можливість зменшити податкове навантаження на Товариство. Станом на 01.01.2021 без правовстановлюючих документів на землю залишилося 1 306 ділянок. Структурними підрозділами Товариства постійно здійснюються заходи щодо їх оформлення. Так, за 2021 рік станом на 01.12.2021 зареєстровано за Товариством 438,6 га зазначених земельних ділянок.

Зауважуємо, що тривале переоформлення земельних ділянок за Товариством відбувається з таких причин:

велика кількість історично накопичених перетинів меж земельних ділянок залізниці та сторонніх осіб, унаслідок чого перереєстрації передують судово-претензійна робота;

великі обсяги робіт унаслідок значної площі земельних ділянок;

значні витрати на переоформлення (витрати на переоформлення плануються в межах фінансового плану Товариства);

труднощі із взаємодії з органами державної влади, зокрема розгляд клопотань протягом тривалого часу, відмова у наданні дозволів на розроблення документації із землеустрою;

незатвердження документації Товариства у зв'язку з відсутністю планів населених пунктів тощо;

перереєстрація земельних ділянок регіональної філії «Донецька залізниця» та ділянок, розташованих на тимчасово непідконтрольних територіях України, на сьогодні унеможлиблюється через відсутність оригіналів правовстановлюючих документів на зазначені ділянки (розташовані на непідконтрольній території), а також обмеження, встановлені постановою Кабінету Міністрів України від 12.11.2014 № 604. Площа земельних ділянок

регіональної філії «Донецька залізниця» складає 19% від площі непереоформлених земельних ділянок Товариства.

Відповідно до закону України «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» Товариство використовує не тільки ділянки, на які має правовстановлюючі документи на землю, а й ділянки на які немає таких документів і які внесені до статутного капіталу Товариства та за які сплачується земельний податок. Таким чином, правові підстави для несплати земельного податку за ділянки без правовстановлюючих документів відсутні.

Стосовно пункту 6 Рішення.

Не погоджуємося.

Відповідно до статті 206 Податкового кодексу України користування землею в Україні є платним. Законом встановлено обов'язок користувача зі сплати земельного податку за земельні ділянки, якими він користується. Враховуючи те, що право постійного користування земельними ділянками внесене до статутного капіталу Товариства, правові підстави для несплати земельного податку за зазначені ділянки відсутні. Крім того, відповідно до податкового законодавства України за несплату / несвоєчасну сплату земельного податку застосовуються штрафні санкції, що призведе до перевитрат коштів Товариства.

Щодо зазначених ділянок ведеться контроль за їх обліком та відповідно здійснюється сплата земельного податку.

Крім того, частину із 88 ділянок у майбутньому планується використовувати у виробничій діяльності Товариства. Листом від 23.07.2021 № Ц-6-88/3755-21 Товариство надало Рахунковій палаті інформацію, що в майбутньому не будуть використовуватися лише 56 ділянок площею 126,2506 га, які зайняті житловими будинками, гуртожитками тощо.

Відмова від права користування зазначеними ділянками відбудеться після нормативного врегулювання цього питання (відповідно до Статуту відмова від земель залізничного транспорту визначається Кабінетом Міністрів України). Товариство листом від 03.08.2021 № Ц-3/7-88/3922-21 направило Міністерству інфраструктури пропозиції щодо внесення змін до Порядку розпорядження майном акціонерного товариства «Українська залізниця», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.11.2017 № 1054 (зі змінами), в частині нормативного врегулювання питання відмови від права постійного користування земельними ділянками, що передані у користування Товариства.

Разом з тим щодо об'єктів, які на сьогодні передані в комунальну власність територіальних громад, здійснюються заходи стосовно відмови від частин земельних ділянок під зазначеними об'єктами відповідно до п. 3 Перехідних положень Закону України «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування». Направлені запити до регіональних філій та філій стосовно визначення майна, що передане у комунальну власність.

Стосовно пункту 7 Рішення.

Не погоджуємося.

Земельні ділянки, які зайняті сторонніми особами - це:

майно, яке історично розташоване на землях залізничного транспорту та на яке у сторонніх землекористувачів є правовстановлюючі документи на об'єкти нерухомості, що набуті законним шляхом. Питання відмови від права користування землями залізничного транспорту відноситься до компетенції Кабінету Міністрів України. На сьогодні триває робота щодо нормативного врегулювання питання відмови від права постійного користування землями залізничного транспорту – землями державної власності;

землі, зайняті торговельними павільйонами, городами, посівами тощо.

Зауважуємо, що найбільшим за обсягом несанкціонованим зайняттям земель залізничного транспорту є зайняття ділянки площею 224,29 га із загальної площі 321,4288 га та її використання для сільськогосподарських потреб невстановленими особами. Зазначена земельна ділянка є частиною ділянки Товариства площею 243,6 га, на яку оформлено державний акт на право постійного користування землею від 27.02.1996 № 1 для ведення підсобного господарства.

Структурними підрозділами Товариства в межах компетенції проведено таку роботу щодо зазначеної земельної ділянки:

направлені звернення до Управління захисту економіки в Кіровоградській області, до відділу Знамянського ВП ГУНП в Кіровоградській області, щодо проведення перевірки за фактами незаконного використання земельної ділянки Одеської залізниці. Відкрито кримінальне провадження від 03.07.2018 № 1201812000000114 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частиною першою ст. 197-1 Кримінального кодексу України, за фактом самовільного захоплення земельної ділянки, яка перебуває у власності ПАТ «Українська залізниця»;

направлено звернення від 03.09.2018 № НЗБ-02/34 до слідчого судді районного суду м. Кіровоград щодо накладання арешту в межах кримінального провадження від 03.07.2018 № 1201812022222114 на посіви сільськогосподарських культур (арешт накладено 20.09.2018).

Своєчасне звернення до правоохоронних органів сприяло добровільному звільненню самозахопленої земельної ділянки. Виробничим підрозділом Одеської залізниці здійснюється постійний контроль за використанням зазначеної ділянки сторонніми особами. На сьогодні земельна ділянка перебуває в необробленому стані.

Таким чином, структурні підрозділи Товариства відповідно до своїх повноважень здійснюють всі можливі заходи щодо захисту майнових прав Товариства.

Також зауважуємо, що у запитах Рахункової палати, які надходили під час проведення аудиту стосовно несанкціоновано зайнятих земельних ділянок, не вимагалось надання інформації щодо вартості земельних ділянок та періоду і умов, які спричинили втрату об'єктів державної власності.

Слід зазначити, що структурними підрозділами Товариства ведеться робота стосовно звільнення земельних ділянок шляхом звернень до органів, у компетенції яких є вирішення зазначених питань, тобто правоохоронних органів та суду, а саме:

по 256 фактах направлені звернення до правоохоронних органів за місцем розташування земельних ділянок (з них по 67 відкриті кримінальні провадження);

по 7 фактах направлені позовні заяви до судів;

по 130 фактах ведеться досудове розслідування (встановлення власників майна);

по 51 факту направлені листи до сторонніх осіб щодо звільнення земельних ділянок. У разі невиконання вимог буде прийнято рішення про початок претензійно-позовної роботи;

по 16 фактах направлені листи до органів виконавчої влади, Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру тощо.

Стосовно 15 випадків накладення меж земельних ділянок загальною площею 718,9019 га та сплати податку у розмірі 4 млн. гривень.

Площа 718,9019 га - це загальна площа земельних ділянок Товариства, яка має тільки незначну частину накладень сторонніх землекористувачів. Факт та площу накладень можливо встановити тільки шляхом геодезичних вимірювань, що виконуються сертифікованими спеціалістами.

Таким чином, за 2 роки сплачено податку у розмірі 4 млн гривень за ділянки Товариства, а не за площу накладень, тобто фактична сума податку за вказані частини земельних ділянок є значно меншою.

Зауважуємо, що підставою для нарахування земельного податку є дані Державного земельного кадастру (п. 286.1 ст. 286 ПКУ), в яких зазначається площа ділянок Товариства в цілому. Таким чином, у Товариства відсутні правові підстави сплачувати земельний податок тільки за частину земельних ділянок до внесення відповідних змін до даних Державного земельного кадастру.

По всіх накладеннях меж структурними підрозділами Товариства ведеться претензійно-позовна робота.

Стосовно пункту 8 Рішення.

Не погоджуємося.

Зазначена Рахунковою палатою нестача активів за 2019 - 2020 роки на суму 306,9 млн гривень є некоректною. Фактично за результатами інвентаризації за 2019 – 2020 роки виявлено нестач на загальну суму 196,7 млн грн, у тому числі запасів на 60,3 млн грн, необоротних активів за первісною вартістю на 136,4 млн гривень.

Враховуючи, що нестачі необоротних активів, які були виявлені у 2019 році, не були списані з балансу філій в зв'язку з відсутністю механізму їх списання, то відповідно такі нестачі були враховані повторно під час інвентаризації за 2020 рік. У Порядку розпорядження майном АТ «Укрзалізниця», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 22.11.2017 № 1054 був відсутній механізм списання нестач майна. Списання

нестач врегульовано після внесення змін до зазначеного порядку постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 № 1041.

Із загальної суми нестач запасів 60,3 млн грн:

винні особи встановлені без залучення правоохоронних органів на суму 1 млн грн, з них відшкодовано 0,8 млн грн;

за фактами крадіжок відкриті кримінальні провадження, розгляд справ триває на загальну суму 50,1 млн грн;

кримінальні провадження закрито на загальну суму 9,2 млн грн, з яких винні особи встановлено на суму 31 тис грн, не встановлено – на суму 9,2 млн грн.

Із загальної суми нестач необоротних активів первісною вартістю 136,4 млн грн:

винні особи встановлені без залучення правоохоронних органів на суму 1,9 млн грн, з них відшкодовано 1,0 млн грн;

за фактами крадіжок відкриті кримінальні провадження, розгляд справ триває на загальну суму 78,1 млн грн;

кримінальні провадження закрито на загальну суму 7,6 млн грн, з яких винні особи встановлено на суму 0,8 млн грн, не встановлено – на суму 6,8 млн грн;

втрачено майно в результаті стихійного лиха, пожеж, руйнування під час бойових дій тощо на загальну суму 45,2 млн грн;

списано з балансу нестач на загальну суму 3,6 млн грн.

Питання відшкодування виявлених нестач знаходиться на постійному контролі правління Товариства. Регіональними філіями, філіями Товариства розроблені заходи щодо відшкодування винними особами нестач та втрат від псування цінностей, а також запобігання таким нестачам і втратам у подальшому, по яких щоквартально надаються звіти про проведену роботу.

Враховуючи зазначене, потреба в розробці додаткових заходів щодо усунення виявлених нестач відсутня.

Питання кримінально-правового реагування на факти заподіяння збитків АТ «Укрзалізниця» перебуває на постійному контролі, у тому числі Товариством у встановленому порядку проводиться інвентаризація з метою виявлення нестач матеріальних цінностей.

Зокрема увага приділяється своєчасності звернення до правоохоронних органів з відповідними заявами про вчинення кримінальних правопорушень, виконання останніми вимог ст. 214 КПК України щодо негайного внесення зазначених відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, виконання службовими особами вказівок органів досудового розслідування, а також сприяння представниками АТ «Укрзалізниця» та його окремих підрозділів розкриттю злочинів, у тому числі визнання Товариства потерпілим та виконання наданих законодавством повноважень у кримінальному провадженні.

За наслідками роботи розпочато досудове розслідування у 242 кримінальних провадженнях за заявами представників АТ «Укрзалізниця», у 188 з яких АТ «Укрзалізниця» визнано потерпілим та подано 65 цивільних позовів,

суми завданих збитків у кримінальних провадженнях. Відповідно до ст. 101 КПК України встановлюються правоохоронними органами на підставі відповідних висновків експерта, які надаються представникам Товариства для ознайомлення, як правило, після закінчення досудового розслідування.

З огляду на викладене у Товаристві наявна інформація лише у обсязі, визначеному слідчим або прокурором у конкретному кримінальному провадженні, оскільки відповідно до положень ст. 222 КПК України інформація, отримана під час розслідування, є таємницею досудового розслідування. Одночасно встановлено, що компетентний орган під час проведення заходів державного контролю (аудиту) має право запитувати інформацію у будь-яких державних органів для забезпечення об'єктивного встановлення обставин досліджуваного питання, у межах компетенції.

Питання відшкодування виявлених нестач знаходиться на постійному контролі правління Товариства. Регіональними філіями, філіями товариства розроблені заходи щодо відшкодування винними особами нестач та втрат від псування цінностей, а також запобігання таким нестачам і втратам у подальшому, щодо яких щоквартально надаються звіти про проведену роботу.

Враховуючи зазначене, потреба в розробці додаткових заходів щодо усунення виявлених нестач відсутня.

Стосовно пункту 10 Рішення.

На балансі Товариства знаходяться об'єкти комунального господарства, гуртожитки, заклади оздоровчого та спортивно-культурного призначення, які використовуються для проживання працівників, оздоровлення працівників та непрацюючих пенсіонерів-залізничників АТ «Укрзалізниця» тощо. З метою їх утримання щороку плануються витрати на оплату праці обслуговуючого персоналу, робітників, зайнятих вивезенням сміття, снігу, доглядом за зеленими насадженнями, а також відповідні відрахування на соціальні заходи. Також це матеріали для прибирання, освітлення та утримання в чистоті місць загального користування і витрати на їх опалення. Витрати електроенергії для роботи ліфтів, освітлення сходових площадок, під'їздів, дворів та ін., оплата рахунків за вивезення сміття і снігу, зарядження вогнегасників, придбання піску для посипання тротуару тощо. Товариство проводить відповідну роботу щодо відчуження непрофільних активів з метою зменшення фінансового навантаження, однак ця процедура досить складна та тривала в часі.

Коригування витрат не здійснено, оскільки тільки в I кварталі 2021 року витрати від операційних курсових різниць за рахунок знецінення курсу гривні відносно іноземних валют склали 5 млрд грн.

Стосовно пункту 11 Рішення.

Не погоджуємось.

Стосовно висновків Рахункової палати щодо неефективної та непродуктивної претензійно-позовної роботи Товариства в частині юридичного супроводження судових процесів та, як наслідок, прийняття судами рішень на користь інших суб'єктів господарювання, що призвели до сплати коштів Товариства на загальну суму 1 054,4 млн грн, слід зазначити наступне.

Звертаємо увагу, що вказані висновки щодо неефективної та непродуктивної претензійно-позовної роботи Товариства базуються виключно на отриманій від АТ «Укрзалізниця» статистичній інформації без дослідження матеріалів судових справ, процесуальних документів, складених повноважними представниками Товариства на захист законних прав та інтересів Товариства, долучених до них та наданих до суду доказів на заперечення проти заявлених позовних вимог, інших вжитих заходів процесуального характеру, а також аналізу розміру заявлених та фактично задоволених судами позовних вимог, як наслідок, є повністю необ'єктивними, безпідставним та упередженими.

Так, об'єктивна оцінка претензійно-позовної роботи Товариства може бути надана лише виходячи з аналізу предмета та підстав заявлених до Товариства позовних вимог, повноти та належності вжитих Товариством заходів на захист власних законних прав та інтересів, ефективності обраної правової позиції захисту та належного її обґрунтування в суді, забезпечення участі повноважних представників Товариства в судових засіданнях, своєчасного оскарження судових рішень не на користь Товариства до судів апеляційної та касаційної інстанцій.

Наголошуємо, що Товариством належним чином організовано процес супроводу судових справ, забезпечується своєчасне та ефективно відпрацювання матеріалів позовних заяв, відпрацювання правової позиції захисту, належне її процесуальне документальне оформлення та обґрунтування в судах, обов'язкова участь уповноважених представників Товариства в усіх судових засіданнях, своєчасне оскарження судових рішень не на користь Товариства до судів апеляційної та касаційної інстанцій, чому належної оцінки в ході перевірки не надано та не враховано.

При цьому відповідно до положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та процесуального законодавства, суд оцінює докази, надані сторонами справи, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів.

З огляду на це, в залежності від фактичних обставин справи, судами за своїм внутрішнім переконанням приймається відповідне судове рішення щодо задоволення / часткового задоволення або про відмову в задоволенні позову. Ставити в пряму залежність результат судового розгляду справи не на користь Товариства виключно від ефективності управлінських рішень щодо претензійно-позовної роботи Товариства безпідставно, адже судове рішення залежить саме від фактичних обставин конкретної судової справи та внутрішнього переконання суду на користь тієї чи іншої сторони спору, навіть за вичерпно вжитих Товариством управлінських та процесуальних заходів супроводу справи.

Натомість слід врахувати, що за наслідком розгляду судами більшості справ, суми, заявлені до відшкодування за рахунок АТ «Укрзалізниця», значно зменшені, що, за умови належного дослідження вказаного питання, надало б змогу дійти висновку про ефективність роботи на цьому напрямку, вжиття усіх

передбачених законом заходів та про реальну економію коштів і належний захист інтересів Товариства.

Стосовно пункту 12 Рішення.

Не погоджуємося з висновком Рахункової палати з таких причин:

Стосовно майна у приміщеннях пасажирських залізничних вокзалів Товариства, яке не увійшло до статутного капіталу АТ «Укрзалізниця» та закріплене за ним на праві господарського відання, повідомляємо.

Закон України від 03.10.2019 № 157-IX «Про оренду державного та комунального майна» (далі - Закон) набув чинності з 01.02.2020.

Порядок передачі в оренду державного та комунального майна затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 03.06.2020 № 483.

Цим порядком визначено, що державне майно підлягає передачі в оренду тільки через процедуру електронних аукціонів в системі «Prozorro.Продажі».

Враховуючи те, що порядок передачі державного майна в оренду через електронні аукціони прийнято у 2020 році, проведення процедури передачі державного майна в оренду, яке не увійшло до статутного капіталу Товариства та закріплене за ним на праві господарського відання у 2019 році не проводилось.

Відповідно до Закону орендодавцями державного майна, яке не увійшло до статутного капіталу Товариства та закріплене за ним на праві господарського відання, є регіональні відділення Фонду державного майна України, АТ «Укрзалізниця» є балансоутримувачем такого майна та відповідно не приймає управлінських рішень щодо передачі цього майна в оренду.

Інформація щодо оприлюднення оголошення про передачу майна в оренду, яке не увійшло до статутного капіталу Товариства та закріплене за ним на праві господарського відання, в електронній торговій системі та інформація щодо проведення електронних аукціонів протягом 2019 та 2020 років від регіональних відділень Фонду державного майна України до Товариства не надходила.

При цьому не зрозуміло, яким чином було здійснено розрахунок коштів, які не надійшли до державного бюджету внаслідок неукладення договорів оренди, орендодавцями яких виступає Фонд державного майна України.

Водночас слід зазначити, що недоотримання коштів державним бюджетом за нерухоме майно, по якому здійснено розрахунки у вигляді частини орендної плати як за оренду майна, на підставі висновку, що це майно не увійшло до статутного капіталу Товариства та закріплене за ним на праві господарського відання, є хибним, оскільки відповідно до витягу з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію права власності від 10.04.2019 № 163005455 об'єкти нерухомого майна за адресою: м. Київ, вул. Привокзальна, 3, увійшли до статутного капіталу Товариства.

Щодо майна, яке увійшло до статутного капіталу АТ «Укрзалізниця», орендодавцем такого майна виступає АТ «Укрзалізниця».

Порядок передачі майна Товариства та його відокремлених підрозділів в оренду визначено пунктами з 10 по 19 Порядку розпорядження майном акціонерного товариства «Українська залізниця», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.11.2017 № 1054 (зі змінами та доповненнями),

а також розділами III, VI, VII та VIII Положення про організацію процедур розпорядження майном в АТ «Укрзалізниця», затвердженого та введеного в дію наказами та рішеннями правління Товариства.

Кошти, отримані від операцій з таким майном, спрямовуються виключно на провадження статутної діяльності Товариства. Відповідно надходження до державного бюджету від таких операцій відсутні.

Стосовно пункту 14 Рішення.

Не погоджуємося.

До Товариства надходить значна кількість звернень від громадян та адвокатських запитів щодо приватизації та передачі будівель гуртожитків у комунальну власність з метою забезпечення прав мешканців гуртожитків на приватизацію займаних приміщень. У зв'язку з тим, що у Товариства відсутні повноваження для надання дозволу на приватизацію житлового фонду, Товариство, з метою реалізації конституційного права на приватизацію житла громадян, які проживають у гуртожитках, що обліковуються на балансі підрозділів Товариства та не увійшли до статутного капіталу АТ «Укрзалізниця», розпочато роботу щодо передачі об'єктів житлового фонду в тому числі гуртожитків у комунальну власність.

Відповідно до частини третьої статті 41 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» рішення щодо передачі об'єктів житлового фонду, гуртожитків та інших об'єктів соціальної інфраструктури у комунальну власність приймаються органами, уповноваженими управляти державним майном, за згодою відповідних сільських, селищних, міських, районних у містах рад, а у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст – за згодою районних або обласних рад.

Відповідно до статті 4 Закону України «Про залізничний транспорт» управління об'єктами державної власності, що не увійшли до статутного капіталу АТ «Укрзалізниця», та його акціями, здійснення державного контролю, регулювання та нагляду за діяльністю залізничного транспорту загального користування провадяться Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, іншими центральними органами виконавчої влади з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування».

Відповідно до пункту 1 Положення про Міністерство інфраструктури України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.2015 № 460 Міністерство інфраструктури України (Мінінфраструктури) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Мінінфраструктури є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах автомобільного, залізничного, морського та річкового транспорту, надання послуг поштового зв'язку, а також забезпечує формування та реалізацію

державної політики у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України, розвитку, будівництва, реконструкції та модернізації інфраструктури авіаційного, морського та річкового транспорту, дорожнього господарства, навігаційно-гідрографічного забезпечення судноплавства, торговельного мореплавства, з питань безпеки на автомобільному транспорті загального користування, міському електричному, залізничному, морському та річковому транспорті, а також державного нагляду (контролю) за безпекою на автомобільному транспорті загального користування, міському електричному, залізничному, морському та річковому транспорті (крім сфери безпеки мореплавства суден флоту рибної промисловості).

Крім того, відповідно до листа Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 10.11.2019 № 3213-06/46751-07 передача в комунальну власність державного майна, що не увійшло до статутного капіталу АТ «Укрзалізниця» і закріплене за Товариством на праві господарського відання, зокрема, гуртожитки, власником яких є держава в особі Мінінфраструктури, не потребує рішення Кабінету Міністрів України.

Одночасно наголошуємо, що частиною першою статті 4 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» (далі – Закон про передачу) чітко визначено повноваження Кабінету Міністрів України та органів, уповноважених управляти державним майном, щодо прийняття рішення про передачу об'єктів з державної у комунальну власність.

Так, відповідно до зазначених вище норм Закону про передачу, рішення щодо передачі, зокрема об'єктів житлового фонду (в тому числі гуртожитків) приймаються органом, уповноваженим управляти державним майном, в цьому випадку - Мінінфраструктури.

Стосовно пункту 15 Рішення.

Як зазначено раніше, несвоєчасність затвердження консолідованого фінансового плану Товариства на наступний плановий рік в основному не залежить від АТ «Укрзалізниця». Основними факторами, що впливають на затвердження фінансового плану, є:

- наявність макропоказників на наступний плановий рік;
- своєчасність затвердження плану та змін до нього на поточний рік;
- узгодження рівня тарифів на перевезення вантажів та пасажирів на наступний плановий рік;
- розгляд та погодження проекту плану органом управління.

Стосовно пункту 16 Рішення.

Зазначаємо, що Товариством розроблено, затверджено доведено до причетних План-графік виконання регіональною філією «Південно-Західна залізниця» у 2021 році робіт із переоформлення правовстановлюючих документів на 61 об'єкт, проведення додаткових робіт (виготовлення технічних паспортів для потреб реєстрації у межах планових показників закупівлі вказаних послуг, отримання довіреності на здійснення від імені держави дій, необхідних для реєстрації речових прав щодо об'єктів, які входять до складу комплексів

(груп) із різним правовим режимом зі спільним реєстраційним номером, тощо) щодо реєстрації речових прав.

Із зазначених у п. 5.5 рішення Рахункової палати від 13.10.2020 № 27-3 об'єктів, реєстрація речових прав Товариства здійснена на 59 об'єктів (у т.ч. 33 об'єкти переоформлені протягом 2019-2020 років, 26 об'єктів переоформлені протягом 2021 року).

Для проведення реєстраційних дій щодо решти об'єктів проводяться додаткові роботи, пов'язані з отриманням від Фонду державного майна витягів з Єдиного реєстру об'єктів державної власності про нерухоме майно, яке передане на праві господарського відання та отримання від імені держави довіреності на здійснення дій, необхідних для реєстрації прав.

На цей темп робіт впливають такі чинники:

відсутність документу, який уповноважує АТ «Укрзалізниця» діяти від імені держави, як власника майна, з питань поділу нерухомого майна;

необхідність закупівлі послуг з виготовлення техпаспортів, що пов'язане із поділом (виділом) комплексів (груп) об'єктів до складу яких входять об'єкти із різним правовим статусом (категоріями віднесення майна до статутного капіталу), отримання висновків щодо технічної можливості поділу нерухомого майна;

необхідність присвоєння індивідуальної адреси для об'єктів утворених шляхом поділу;

неконструктивна позиція окремих виконавчих органів місцевого самоврядування, неоднозначне застосування суб'єктами державної реєстрації норм державної реєстрації, у тому числі визначених Законом України «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування», які знаходять формальні приводи для відмови в державній реєстрації прав, зокрема зазначають необхідність надання додаткових документів, в тому числі рішення про закріплення нерухомого майна на праві господарського відання, прийнятого власником нерухомого майна, чи особою, уповноваженою управляти таким майном, тощо.

Щодо оформлення правовстановлюючих документів на 353 земельні ділянки (в межах населених пунктів) повідомляємо.

Наразі Товариством проводяться заходи, передбачені Законом України «Про публічні закупівлі» з метою добору виконавців землепорядних послуг. За період листопад-грудень 2021 переоформлено 19 ділянок площею 228,6 га.

Крім того, під час проведення моніторингу земель залізничного транспорту виявлено, що до публічної кадастрової карти внесено інформацію стосовно 99 земельних ділянок на загальну площу 626,0675 га., (по м. Києву) цільове призначення яких не визначено. Триває робота щодо отримання правовстановлюючих документів на зазначені ділянки з цільовим призначенням – для розміщення та експлуатації будівель і споруд залізничного транспорту(КВЦПЗ-12.01).

Щодо оформлення правовстановлюючих документів на 325 земельних ділянок (за межами населених пунктів).

Оформлення 325 земельних ділянок за межами населених пунктів здійснюватиметься у 2022 році, оскільки витрати на їх оформлення не компенсовані економією земельного податку та не включені до фінансового плану на 2021 рік.

Також повідомляємо, що на виконання наказу АТ «Укрзалізниця» від 04.06.2021 № 267 та Заходів щодо усунення порушень та недоліків, встановлених під час проведення Рахунковою палатою аудиту ефективності акціонерного товариства «Українська залізниця» з питань використання і розпорядження державним майном регіональною філією «Південно-Західна залізниця», що мають фінансові наслідки для державного бюджету, протягом IV кварталу 2021 року Департаментом внутрішнього аудиту та контролю АТ «Укрзалізниця» проведено аудит окремих бізнес-процесів діяльності регіональної філії «Південно-Західна залізниця» АТ «Укрзалізниця».

За результатами аудиту складено Меморандум від 30.11.2021 № 77, спрямований на адресу Рахункової палати листом від 22.12.2021 № ЦЦБ – 09/275.

Стосовно пункту 18 Рішення.

Зазначаємо, що термін «наділення майном» міститься в Цивільному кодексі України. Зокрема статтею 95 «Філії та представництва» глави 7 «Загальні положення про юридичну особу» встановлено:

«1. Філією є відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її місцезнаходженням та здійснює всі або частину її функцій».

«3. Філії та представництва не є юридичними особами. Вони наділяються майном юридичної особи, що їх створила, і діють на підставі затвердженого нею положення».

Відповідно до Статуту АТ «Укрзалізниця» Товариство утворює філії, представництва, інші відокремлені підрозділи без статусу юридичної особи як на території України, так і за її межами, які діють на підставі положень.

Щодо приведення наказів Товариства від 01.12.2015 № 043, 044, 045, 046, 047 регіональні філії «Південна залізниця», «Придніпровська залізниця», Південно-Західна залізниця», «Одеська залізниця», Львівська залізниця» у відповідність до вимог законів України «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» та «Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» повідомляємо.

Наказами Товариства від 01.12.2015 № 043, 044, 045, 046, 047 регіональні філії «Південна залізниця», «Придніпровська залізниця», Південно-Західна залізниця», «Одеська залізниця», Львівська залізниця» наділено майном, що входило до майнових комплексів ДП «Південна залізниця»,

ДП «Придніпровська залізниця», ДТГО «Південно-Західна залізниця», «Одеська залізниця», ДТГО «Львівська залізниця» (далі – підприємства). Категорія віднесення майна до статутного капіталу об'єктів, що зазначені в переліках до вказаних наказів, відповідає категорії, що визначена у зведених переліках майна до передавальних актів цих підприємств.

Зазначаємо, що згідно з вимогами Закону України «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» (далі – Закон № 4442-VI) та постанови Кабінету Міністрів України від 25.06.2014 № 200 «Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» в цілях формування статутного капіталу товариства вказаними підприємствами проведено інвентаризацію майна станом на 31.07.2014 та оформлено відповідні документи, у тому числі передавальний акт (підписаний комісією з реорганізації підприємства та комісією з утворення Товариства у складі, визначеному постановою № 200, зокрема першим заступником Міністра інфраструктури – голова Комісії, першим заступником Міністра економічного розвитку і торгівлі, першим заступником голови Фонду державного майна), зведені переліки майна, що вноситься до статутного капіталу товариства, та зведені переліки майна, що закріплюється за товариством на праві господарського відання, які 18.08.2015 затверджені Міністром інфраструктури України Пивоварським А.М.

Наразі зазначений передавальний акт та зведені переліки майна є чинними, що об'єктивно унеможлиблює забезпечення внесення змін до зазначених наказів з метою їх узгодження із Законом № 4442-VI.

Стосовно пункту 19 Рішення.

Щодо організаційної структури АТ «Укрзалізниця» у 2019 році та до жовтня 2020 року.

Відповідно до абзацу третього пункту 20 Статуту АТ «Укрзалізниця» Товариство самостійно визначає свою організаційну структуру, встановлює чисельність працівників і штатний розпис.

Відповідно до підпункту 22 пункту 71 Статуту АТ «Укрзалізниця» (підпункт 21 пункту 71 чинної редакції Статуту АТ «Укрзалізниця») до виключної компетенції наглядової ради належить питання затвердження розробленої правлінням організаційної структури акціонерного товариства «Українська залізниця».

Упродовж 2019 року та до жовтня 2020 року структура Товариства визначалась положеннями про структурні підрозділи апарату управління Товариства, положеннями про відокремлені підрозділи Товариства та іншими нормативними документами Товариства.

Організаційна структура АТ «Укрзалізниця», як візуалізація системи взаємопов'язаних структурних одиниць Товариства, розроблена правлінням та затверджена наглядовою радою Товариства в жовтні 2020 року з метою оптимізації та формування відповідних функціональних вертикалей за бізнес-сегментами з урахуванням стратегічних документів Товариства.

Щодо розподілу обов'язків між головою правління АТ «Укрзалізниця» та членами правління Товариства в період з 15.04.2019 до 31.12.2019.

Відповідно до підпункту 22 пункту 128 Статуту АТ «Укрзалізниця» голова правління розподіляє повноваження між членами правління (визначає відповідального члена правління за конкретний напрям діяльності Товариства та структурні підрозділи, які будуть йому функціонально підпорядковані), зокрема

надає право підписувати накази та інші розпорядчі документи Товариства іншим членам правління відповідно до їхніх повноважень та функціональних обов'язків.

З квітня 2016 року до квітня 2019 року діяв Порядок розмежування компетенцій між головою та членами правління ПАТ «Укрзалізниця», затверджений наказом ПАТ «Укрзалізниця» від 14.04.2016 № 284.

Варто зазначити, що у другій половині 2019 року відбулися зміни у складі правління АТ «Укрзалізниця», а саме в червні 2019 року Кабінетом Міністрів України призначено нових членів правління Товариства.

У грудні 2019 року правлінням Товариства прийнято відповідні рішення щодо розподілу повноважень між членами правління відповідно до стратегічних ініціатив щодо реорганізації Товариства в бізнес-сегменти, визначених Стратегією АТ «Укрзалізниця» на 2019-2023 роки.

Наказами Товариства від 16.01.2020 № 021-025 визначено членів правління, відповідальних за конкретний напрям діяльності (Інфраструктура, Виробництво, Пасажирські перевезення, Людські ресурси, Фінанси), та затверджено їхні повноваження.

У період з 15.04.2019 до 31.12.2019 функціональне підпорядкування підрозділів голові та членам правління визначалось положеннями про структурні підрозділи апарату управління Товариства, положеннями про відокремлені підрозділи та іншими нормативними документами Товариства.

Стосовно пункту 20 Рішення.

Акціонерним товариством «Українська залізниця» вживаються всі необхідні заходи для своєчасного виконання Плану заходів з реформування залізничного транспорту, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2019 № 1411-р (далі – План заходів).

Крім того, слід зауважити, що важливим елементом для виконання Плану заходів є прийняття нової редакції Закону України «Про залізничний транспорт».

Що стосується завдань Плану заходів, які пов'язані зі структурною реформою Товариства, то подальші етапи їх реалізації потребують значних змін, а саме як мінімум рік безперервної роботи за концепцією, яка за цей час не має змінюватись.

Також охоплення всіх сфер реформування одночасно може негативно вплинути на операційну діяльність, тому необхідно сконцентруватись на реформуванні одного напрямку.

Найбільш підготовленими до відокремлення вертикалі є пасажирські перевезення, оскільки це є найбільш обґрунтованим. Виділення вертикалі дасть можливість забезпечити прозорість їх витрат для повноцінного впровадження PSO (ринкової моделі замовлення транспортних послуг, при якій держава або місцева влада оплачують перевізнику вартість соціально значущих маршрутів).

Вже у 2022 році почнеться процес концентрації активів пасажирських перевезень.

Крім того, найбільшим викликом при виокремленні пасажирської вертикалі є приміське господарство, яке розпорошено по всіх регіональних

філіях і потребує реформування. Це дасть можливість об'єднати функції приміських пасажирських перевезень і супутніх до них послуг та уникнути їх дублювання.

Наразі готуються рішення щодо продовження структурної реформи Товариства, в тому числі підрозділів з обслуговування рухомого складу (УЗ Локо сервіс та УЗ Вагон сервіс), оперування вантажними перевезеннями (УЗ Карго) та інших.

Подальші етапи з реалізації зазначених завдань Плану заходів будуть здійснюватися після погодження їх новопризначеною наглядовою радою.

Водночас слід зауважити, що АТ «Укрзалізниця», починаючи з січня 2021 року, здійснюючи звітування перед Міністерством інфраструктури України, Кабінетом Міністрів України та Офісом Президента України щодо стану виконання Плану заходів, неодноразово зверталось з пропозицією внесення змін до нього в частині подовження термінів виконання заходів та зміни їх найменувань.

Стосовно пункту 6 рішення в частині «Вирішила».

Станом на дату надходження до Товариства листа Рахункової палати від 13.12.2021 № 04-3083 щодо результатів аудиту повноваження всіх членів наглядової ради АТ «Укрзалізниця» було припинено, персональний склад наглядової ради АТ «Укрзалізниця» - несформований.

У той же час інформуємо, що Кабінет Міністрів України як єдиний акціонер Товариства, що виконує передбачені законодавством та Статутом Товариства функції загальних зборів, на засіданні, яке відбулося 29.12.2021, прийняв рішення обрати кандидатури переможців відбору на посади членів наглядової ради акціонерного товариства «Українська залізниця» Амеліна Анатолія Ігоровича, Долла Александера, Карновскі Якуба, Хафера Гепарда як незалежних членів та Лещенка Сергія Анатолійовича, Ломджарії Давіда, Москаленка Сергія Валерійовича як представників держави.

Стосовно своєчасного затвердження фінансового плану на наступний плановий рік повідомляємо.

АТ «Укрзалізниця» докладає максимум зусиль щодо своєчасного затвердження фінансового плану на наступний плановий рік. Так консолідований фінансовий план на 2022 рік затверджено 29.12.2021.

Зазначеним планом передбачені видатки на роботи із землевпорядкування в сумі 206 млн грн.

Стосовно інвентаризації капітальних інвестицій повідомляємо.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Статуту акціонерного товариства «Українська залізниця», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 № 735 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13.05.2020 № 452), з метою підтвердження правильності та достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності за 2021 рік станом на 01.11.2021 регіональними філіями, філіями проведено інвентаризацію необоротних матеріальних активів, у тому числі об'єктів незавершених капітальних інвестицій.

На виконання протокольного рішення засідання інвентаризаційної комісії до 31.01.2022 регіональними філіями, філіями спільно з причетними департаментами буде проведено аналіз результатів інвентаризації незавершених капітальних інвестицій та визначено доцільність проведення подальших робіт для введення об'єктів незавершеного будівництва в експлуатацію або їх списання / продажу в разі недоцільності здійснення таких робіт.

Слід зазначити, що найбільший обсяг незавершених капітальних інвестицій по об'єкту: «Будівництво залізнично-мостового переходу через р. Дніпро у м. Києві на ділянці Київ-Московський – Дарниця» складає 2 663,9 млн грн. З метою завершення робіт на об'єкті та введення його в експлуатацію включено кошти в план капітальних інвестицій на 2021-2022 роки та проводяться будівельні роботи.

Незавершені капітальні інвестиції по об'єкту «Будівництво виробничого корпусу № 3 для середнього та капітального ремонту швидкісних поїздів на технічній пасажирській станції Київського залізничного вузла в районі станції Дарниця регіональної філії «Південно-Західна залізниця» складають 1 110,0 млн грн. На 2022 рік в плані капітальних інвестицій передбачено кошти в сумі 76,9 млн грн для виконання та коригування проектно-кошторисної документації та продовження будівельних робіт на вищезазначеному об'єкті.

Стосовно реалізації непрофільних активів повідомляємо.

Механізм відчуження майна шляхом його продажу, внесеного до статутного капіталу АТ «Укрзалізниця», визначений Порядком розпорядження майном акціонерного товариства «Українська залізниця», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 22.11.2017 № 1054 (далі – Порядок).

Пунктом 13 Порядку передбачено, що відчуження майна шляхом продажу здійснюється на конкурентних засадах шляхом проведення електронних аукціонів з дотриманням принципів добросовісної конкуренції серед учасників, відкритості та прозорості їх проведення, недискримінації учасників, об'єктивної та неупередженої оцінки пропозицій учасників.

Відповідно до пункту 14 Порядку відчуження майна здійснюється за вартістю не нижчою, ніж балансова вартість, крім випадків, коли законом встановлено обов'язкове проведення незалежної оцінки майна.

Слід зазначити, що формування стартової ціни відчуження активів АТ «Укрзалізниця» не суперечить загальнодержавній практиці щодо продажу об'єктів державної та комунальної власності.

Так, відповідно до статті 22 Закону України «Про приватизацію державного та комунального майна» стартова ціна об'єкта малої приватизації визначається аукціонною комісією на рівні балансової вартості об'єкта (активів об'єкта) малої приватизації. У разі відсутності балансової вартості об'єкта (активів об'єкта) малої приватизації така вартість встановлюється аукціонною комісією на підставі вартості, визначеної відповідно до Методики оцінки, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Також відповідно до пункту 10 Порядку відчуження об'єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.06.2007

№ 803, стартова ціна майна встановлюється на рівні його балансової вартості. У разі коли балансова вартість майна, що пропонується до продажу, відсутня або дорівнює нулю, така вартість визначається на підставі вартості, визначеної відповідно до Методики оцінки майна, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2003 № 1891. Незалежна оцінка майна, що пропонується до відчуження, проводиться відповідно до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність.

Оскільки алгоритм відчуження непрофільних активів АТ «Укрзалізниця», як і формування їх стартової ціни продажу на електронних аукціонах через ЕТС Прозоро.Продажі повністю аналогічний нормам діючого законодавства щодо приватизації та відчуження об'єктів державної та комунальної власності, його зміна є недоцільною.

Крім того, слід зазначити, що на сьогодні відібрано суб'єкта оціночної діяльності щодо переоцінки всіх активів АТ «Укрзалізниця» для цілей бухгалтерського обліку, яка передбачає собою приведення вартості активів у відповідність з ринковою вартістю.

Стосовно переоформлення правовстановлюючих документів на об'єкти нерухомого майна, повідомляємо, що детальні плани-графіки із переоформлення правовстановлюючих документів з урахуванням термінів проведення додаткових робіт (виготовлення технічних паспортів для потреб реєстрації у межах планових показників закупівлі вказаних послуг, отримання довіреності на здійснення від імені держави дій, необхідних для реєстрації речових прав щодо об'єктів, тощо) буде розроблено та доведено до причетних підрозділів.

Інвентаризацію несанкціоновано зайнятих земельних ділянок буде проведено у терміни відповідно до плану заходів з усунення виявлених порушень та недоліків.

Щодо всіх накладень меж по 15 земельних ділянках структурними підрозділами Товариства буде проведено претензійно-позовну роботу.

Структурними підрозділами Товариства буде продовжено здійснення заходів щодо оформлення правовстановлюючих документів на землю, зокрема 1306 земельних ділянок. Роботи планується завершити до кінця 2023 року.

План заходів з усунення виявлених порушень та недоліків з урахуванням вищенаведених обґрунтувань буде розроблений та затверджений протягом двох місяців з дати отримання рішення та Звіту, про що Рахункову палату буде поінформовано.

Член правління

Євген ЛЯЩЕНКО

Головний бухгалтер

Тамара РЯБЧУН